

**Rapport betreffende de implementatie en uitvoering van
de te nemen verbeteringen na bezoek CPT aan de
Nederlandse Antillen en Aruba in juni 2007**

- VOORTGANGSRAPPORTAGE -

JULI 2011

Mr.dr. J. de Lange
Prof.mr. P.C.Vegter

ALGEMEEN DEEL

1. Aanleiding
2. Aanpak en doelstelling
3. Vervolrapportage
4. Bezoekprogramma
5. Afzonderlijke rapportage
6. Hoe verder?

BIJZONDER DEEL: SINT MAARTEN

1. Enkele algemene bevindingen vooraf
2. Bevindingen per bezochte plaats van detentie

2.1 Politiecellen

- 2.1.1 Inleidende opmerkingen
- 2.1.2 Detentieomstandigheden
- 2.1.3 Mishandeling en waarborgen tegen mishandeling
- 2.1.4 Conclusie: bevindingen over politiecellen

2.2 Penitentiaire inrichtingen

Point Blanche

- 2.2.1 Inleidende opmerkingen
- 2.2.2 Detentieomstandigheden
- 2.2.3 Personeel
- 2.2.4 Regime
- 2.2.5 Medische zorg
- 2.2.6 Conclusie: bevindingen over penitentiaire inrichtingen

2.3 Samengevat: de voornaamste bevindingen op een rij

Appendix I Lijst van geïnterviewde personen

Appendix II Lijst van bezochte plaatsen van detentie

ALGEMEEN DEEL

1. Aanleiding

In juni 2007 heeft het Europees Comité inzake de voorkoming van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing van de Raad van Europa (CPT) een bezoek gebracht aan inrichtingen en instellingen in de Nederlandse Antillen en Aruba. In december 2007 heeft het CPT rapport uitgebracht, waarbij een aantal ernstige tekortkomingen werd geconstateerd. Dit heeft geresulteerd in zeer kritische rapporten.¹ Op basis van de ontvangen rapporten heeft de Rijksministerraad op 18 januari 2008 besloten de Gouverneurs van beide landen te verzoeken halfjaarlijks te rapporteren over de implementatie en uitvoering van de te nemen verbeteringen.

2. Aanpak en doelstelling

Gelet op het feit dat aan beide Gouverneurs een identiek verzoek is gedaan en verder de problematiek vergelijkbaar is, is het wenselijk geacht dat de Gouverneurs in gezamenlijkheid uitvoering geven aan het verzoek. Op die wijze kunnen onderling vergelijkbare rapportages worden uitgebracht, waarbij gebruik gemaakt wordt van dezelfde standaarden en methoden.

Gelet op de impact van de rapportages, de vereiste deskundigheid en de hoeveelheid te verwachten werk, is ons gevraagd de Gouverneurs hierbij te ondersteunen.² De doelstelling van deze opdracht om de Gouverneurs te ondersteunen bij het opstellen van de rapportages luidt als volgt: het nauwlettend toezien op het implementeren van zodanige maatregelen in het gevangeniswezen door de landen, dat de geconstateerde problemen worden opgelost (*Kamerstukken II, 2007/08, 24 587, nr. 245, p.14*) en hierover halfjaarlijks te rapporteren.

3. Vervolrapportage

Deze rapportage vormt een vervolg (*follow up*) van het onderzoek naar de implementatie en de uitvoering van de aanbevelingen van het CPT ter verbetering van de bestaande detentiesituatie in de Nederlandse Antillen en Aruba. In augustus 2008 is een zogenaamde *nulmeting* verricht. Die rapportage stond in direct verband met het CPT-rapport van 2007. In dat rapport werden onaanvaardbare detentieomstandigheden gesignaleerd en deed het CPT concrete aanbevelingen ter verbetering van de detentiesituatie. Vervolgens is in mei 2009 en in februari 2010 bezien of en in hoeverre er een aanzet was tot verbetering. Thans wordt in vervolg daarop verslag gedaan van een bezoek in juli 2011. Steeds zijn de verschillende onderdelen in de rapportage afgesloten met bevindingen die als positief of als negatief konden worden gewaardeerd.³

De rapportage betreft vooral de uitvoeringspraktijk en beoogt zo feitelijk mogelijk te omschrijven wat de algemene stand van zaken is met betrekking tot de (justitiële) vrijheidsbeneming. We hebben ons dus zo min mogelijk gewaagd aan oordelen en (juridische) kwalificaties. De lezer kan aan de hand van de overwegingen uit het CPT-rapport en onze bevindingen voldoende vaststellen wat de stand van zaken is. Voor deze aanpak is onder meer gekozen omdat opgepast moet worden de initiatieven die

¹ CPT/Inf (2008) 2, Netherlands. De bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van het bezoek aan de Nederlandse Antillen en Aruba zijn tezamen met die naar aanleiding van het bezoek aan Nederland in één document aan de Nederlandse autoriteiten gerapporteerd. Het rapport is te raadplegen via: www.cpt.coe.int.

² Het onderzoek is gedaan door mr.dr. J. de Lange, gerechtsauditeur van het Wetenschappelijk Bureau van de Hoge Raad der Nederlanden en prof.mr. P.C.Vegter, advocaat-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden tevens bijzonder hoogleraar penitentiair recht Radboud Universiteit Nijmegen. De eerste auteur promoveerde op 2 oktober 2008 op het proefschrift *Detentie genormeerd. Een onderzoek naar de betekenis van het CPT op de inrichting van vrijheidsbeneming in Nederland* (diss. Rotterdam), Nijmegen: Wolf Legal Publishers 2008.

³ Alle rapporten naar aanleiding van de drie eerdere bezoeken zijn openbaar gemaakt: zie *Kamerstukken II, 2008/2009, 31700 IV, nr. 34* en *Kamerstukken II, 2008/2009, 31568, nr. 52* en *Kamerstukken II, 2009/2010, 31568, nr. 76*.

genomen worden en de aanzetten tot verbeteringen die bestaan niet te zeer worden doorkruist door onnodige discussie over gebruik van termen en kwalificaties. In die zin beoogt de rapportage neutraal te zijn en de feiten voor zich te laten spreken.

Door de staatkundige veranderingen op 10 oktober 2010 is het kader waarin de rapportage plaatsvindt enigszins gewijzigd. De opdrachtgevers zijn thans voor Aruba de Gouverneur van Aruba, voor Curaçao de Gouverneur van Curaçao en voor Sint Maarten de Gouverneur van Sint Maarten. Voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (verder gezamenlijk ook aangeduid als de BES) wordt gerapporteerd aan de minister van Veiligheid en Justitie van Nederland. Voor ons onderzoek heeft deze verdubbeling van opdrachtgevers niet geleid tot belemmeringen. Evenals bij vorige bezoeken is bij het bezoeken van de plaatsen van detentie er steeds direct contact geweest met gedetineerden. Telkens is er naar gestreefd met 3 á 4 gedetineerden kort afzonderlijk te spreken en daarbij in een paar minuten wat (controle)vragen te stellen over verblijfsomstandigheden, over luchten, over geweldtoepassing en over bejegening in het algemeen. Er werden ons hierbij geen voorwaarden gesteld door de aanwezige autoriteiten, die zich in dergelijke gevallen doorgaans buiten gehoorsafstand bevonden.

Wij zijn in het bijzonder het Kabinet van de Gouverneur van Curaçao dank verschuldigd voor zijn coördinerende rol bij de organisatie van de reis naar en binnen het overzeese deel van het Koninkrijk en het programma. Intussen betekent het gewijzigde kader wel dat we ook de opzet van de rapportage enigszins hebben moeten aanpassen. Dit keer zijn er geen twee bijzondere delen, maar vier bijzondere delen.

Reeds bij voorbaat wijzen we er op dat de herziening van de staatkundige structuur naar onze indruk in meerder of mindere mate van invloed is geweest op de voortgang. Voor Aruba geldt dat de wijzigingen geen of nauwelijks betekenis hadden, voor de BES was er sprake van een ontwikkeling ten goede, maar voor Curaçao en Sint Maarten leek de staatkundige wijziging zo ingrijpend dat er sprake was van stilstand van feitelijke ontwikkelingen. Als steeds waren er wel plannen te over. In het kader van de staatkundige hervorming zijn nadere eisen gesteld door Nederland en deze eisen lijken soms vooral een averechts effect te hebben. Er is weerstand tegen de Nederlandse bemoeienis en de bewaking van de voortgang is moeizaam. Beide landen hebben hun handen meer dan vol aan het primaire proces van verzelfstandiging.

Het bezoek vond plaats op een moment dat het CPT reeds had aangekondigd het Koninkrijk der Nederlanden te bezoeken en we prijzen ons gelukkig dat er geen overlapping in tijd heeft plaatsgevonden. Het CPT heeft als gebruikelijk niet aangekondigd in welke periode het bezoek plaatsvindt en evenmin of het deel van het Koninkrijk buiten Europa eveneens bezocht zal worden. Niet uitgesloten is daarom dat het CPT dit jaar nog een aantal van de door ons bezochte inrichtingen en personen zal bezoeken. Onder meer in verband daarmee hebben we waar nodig opnieuw uitleg gegeven over de taak en betekenis van het CPT en benadrukt dat loyale medewerking aan het eventuele onderzoek van het CPT van grote betekenis is. Voorts hebben we erop gewezen dat het nuttig is om in verband met de mogelijke komst van het CPT voorbereidingen te treffen door documentatiemateriaal te verzamelen en geordend aan te bieden. Denk onder meer aan een Korpsorder voor de politie, de huisregels van een gevangenis en uitspraken van de rechters over de tenuitvoerlegging van vrijheidsbeneming (zowel Gemeenschappelijk Hof als beklagcommissie uit de commissie van toezicht).

Het zal duidelijk zijn dat de huidige rapportage steeds als laatste bevinding een momentopname bevat van de toestand van de cellen en bejegening van arrestanten en andere gedetineerden in juli 2011. Niet uit te sluiten valt dat er na ons bezoek wijzigingen worden doorgevoerd die meebrengen dat op het moment van verschijnen het rapport op één of meer punten is achterhaald.

4. Bezoekprogramma

Het bezoek vond plaats in de periode van 12 t/m 22 juli 2011 en kon dit keer geheel door onszelf en zonder bijstand van derden worden uitgevoerd. Dat betekent dat we dit keer alle plaatsen van detentie zelf bezocht hebben en in het bijzonder dus dit keer ook Sint Eustatius en Saba. Het bezoek kon geheel volgens de planning verlopen. Dit keer is niet tevoren reeds om informatie gevraagd. In enkele gevallen bleek dat wel nadelig omdat het moeilijk was op bepaalde concrete vragen antwoord te geven. Op Sint Maarten is nog verzocht een gebouw dat mogelijk in de toekomst als plaats van detentie gaat dienen te bezoeken. Dit is echter op dit moment geen overheidsgebouw en er is een sluimerend conflict met de eigenaar van het gebouw. Dat betekent dat wij aan dit gebouw geen bezoek konden brengen. Wel hebben we van enige afstand kunnen constateren dat het een appartementencomplex in aanbouw betreft en ons zijn verbouwtekeningen getoond.

Tijdens het bezoek is gesproken met verschillende personen, werkzaam op het terrein van de vrijheidsbeneming. Een overzicht van de bezochte plaatsen van detentie en de geïnterviewde personen is als appendix I achterin het rapport opgenomen.

5. Afzonderlijke rapportage

Nu het gaat om vier verschillende deelgebieden met eigen verantwoordelijkheid voor beleid en wetgeving op het terrein van de rechtshandhaving, wordt als gezegd afzonderlijk aan de verantwoordelijke opdrachtgevers gerapporteerd. Het volledige verslag bestaat daarom uit vier (bijzondere) delen. In elk deel zal, na een korte weergave van de belangrijkste algemene conclusies, per bezochte detentie-inrichting worden uiteengezet of, en zo ja, welke veranderingen er sinds de vorige bezoeken hebben plaatsgevonden. Daarbij zal telkens aansluiting worden gezocht bij de specifieke aanbevelingen van het CPT ter zake. Daar waar bezochte inrichtingen aan de orde zijn die in 2007 *niet* door het CPT zijn bezocht, zal in het verslag worden volstaan met een overzicht van de belangrijkste bevindingen daaromtrent.

6. Hoe verder?

Thans bezochten we voor de vierde maal de inrichtingen in het Caribisch gebied van het Koninkrijk. De vraag is aan de orde en behoeft uitdrukkelijk beantwoording of het zinvol is deze vorm van monitoring voort te zetten. De stimulans die ervan uitgaat, kent door tijdsverloop en herhaling beperkingen. Een louter signalerende functie is nuttig, maar kent ook een keerzijde. Niet ondenkbaar is dat volstaan wordt de signaleringen voor kennisgeving aan te nemen en intussen onverdroten het bestaande voort te zetten. Kan de stimulerende monitorfunctie worden ingebed in plaatselijke structuren? Wij denken hier bijvoorbeeld aan de Raad voor de rechtshandhaving die een coördinerende en toezichhoudende functie kan vervullen. De genoemde Raad is in *statu nascendi* en mede gelet daarop ligt het weinig voor de hand de monitoring onverhoeds over te hevelen, maar het verdient aanbeveling om zicht te openen op een overdracht van onze taak op termijn. Daarbij zijn we uiteraard graag bereid om bij voorkeur in een dakpansconstructie bij te dragen aan een goede overdracht van onze taak. Voorts is nog de vraag opgekomen of het niet verstandig is om na vier bezoeken met bevindingen over detentieomstandigheden in het algemeen aan een volgend bezoek een bijzonder thema te verbinden. Daarbij valt te denken aan een thema als opvang van jeugd, opvang van verslaafden of opvang van psychisch gestoorden. Voor die groepen zijn de voorzieningen in het Caribisch gebied van het Koninkrijk zonder uitzondering nogal beperkt.

BIJZONDER DEEL

SINT MAARTEN

1. Enkele algemene bevindingen vooraf

Alvorens de afzonderlijke plaatsen van detentie aan de orde te stellen enkele algemene bevindingen.

Ons onderzoeksperspectief is niet gericht op de celcapaciteit, maar omdat de uitbreiding van de capaciteit consequenties kan hebben voor de behandeling van arrestanten en gedetineerden wijzen we op het volgende. Thans beschikt Sint Maarten over een gevangenis tevens huis van bewaring met 144 plaatsen. De meeste plaatsen worden bezet door gedetineerden die veroordeeld zijn tot aanzienlijke vrijheidstraffen. Van scheiding van onveroordeelden en tot gevangenisstraf veroordeelden is geen sprake. Dat staat op gespannen voet met internationale regelgeving.

De ruimte voor arrestanten is beperkt en volgens zegslieden van het openbaar ministerie is het niet uitgesloten dat op niet al te lange termijn er geen plaatsen meer beschikbaar zijn voor onveroordeelden die voorlopige hechtenis dienen te ondergaan in het huis van bewaring. In de nieuwe arrestantenvleugel van het huis van bewaring is ruimte voor 32 arrestanten. Na de ingebruikname van deze nieuwe vleugel in begin 2011 liet de hoofd OvJ zijn oog vallen op de kort daarvoor gesloten afdeling en opperde deze vleugel de status van huis van bewaring te geven. Dat hangt samen met de beslissing van de rechter-commissaris dat indien voorlopige hechtenis na 26 dagen nog plaatsvindt op het politiebureau onmiddellijke invrijheidstelling volgt. De hoofdcommissaris van politie heeft zich terecht en met succes verzet tegen de aanwijzing van de buiten gebruik gestelde arrestantenvleugel van het politiebureau als huis van bewaring. Niet alleen is de betreffende vleugel bouwkundig volstrekt ongeschikt, maar wellicht van meer belang is dat er geen personeel is om de onveroordeelden een regime dat bij een h.v.b. past te bieden. Wij hopen en verwachten dat hoofd OvJ verder afziet van dergelijke verzoeken omdat hij daarmee de initiator lijkt te worden van schending van CPT-normen.

Intussen is de capaciteitsnood een feit. Een gebouw ten behoeve van opvang van vreemdelingen bij Simpson Bay blijkt vrijwel klaar voor gebruik. De verwachting is dat gebouw dit najaar in gebruik zal worden genomen. De minister van Justitie deelde ons mee dat detentie van vreemdelingen geen beleidsprioriteit is. Van de drie afdelingen voor de opvang van vreemdelingen waarin was voorzien zal één in ieder geval niet meer als zodanig gebruikt worden. De afdeling is inmiddels bestemd tot kantoorruimte. De twee afdelingen die overblijven zullen (deels) op korte termijn eerst gebruikt worden voor opvang van daartoe geselecteerde gedetineerden van Point Blanche in verband met de voorziene renovatie. Deze afdelingen zijn op het eerste gezicht niet geschikt voor opvang van arrestanten, met name niet indien er nog enig onderzoeksbelang is. De afdeling bestaat namelijk uit een slaapzaal en een ruimte waar de gedetineerde overdag gezamenlijk kunnen verblijven. Daarnaast is er per afdeling nog een afzonderlijke ruimte voor de opvang van een vreemdeling die zijn familie bij zich heeft. Volgens de directeur van Point Blanche is die ruimte geschikt voor onderbrenging van gedetineerden die om redenen van beheer niet langer kunnen verblijven in Point Blanche. Of dat laatste realiseerbaar is, lijkt in ons in hoge mate afhankelijk van de vraag of er personeel beschikbaar is voor de gebruikelijke verzorging en bejegening. Het zal nog wel enige tijd vergen alvorens de locatie te Simpson Bay daadwerkelijk voor vreemdelingen zal worden gebruikt. Wij wijzen er in dat verband op dat ook het CPT voor het vasthouden van vreemdelingen aparte normen heeft ontwikkeld.⁴ Intussen zal de openstelling van deze locatie niet substantieel bijdragen aan het gevoelde capaciteitstekort. Immers allereerst zal sprake zijn van noodopvang en op termijn worden de cellen gebruikt voor vreemdelingen die thans op de arrestantenvleugel van het politiebureau worden opgesloten.

Nog voor onze aankomst op Sint Maarten werden we geattendeerd op berichten in de media over het in gebruik nemen van een appartementencomplex als plaats van detentie. In de volksmond wordt het

⁴ Te raadplegen via: cpt.coe.int (CPT Standards - CPT/Inf/E (2002) 1 - Rev. 2010)

complex aangeduid als "The Box". Er ligt inmiddels een plan om in het gebouw 210 detentieplaatsen te vestigen. Er dient overigens naar verluidt eerst nog wel overeenstemming met de eigenaar tot stand te komen dan wel zal het complex worden onteigend. Het zijn plannen in een pril stadium. We hebben de minister van Justitie er op gewezen dat het inrichten van een plaats van detentie voor 210 gedetineerden niet het grootste probleem is, maar dat het handhaven van een behoorlijk niveau van bejegening in zo'n inrichting gelet op het reeds bestaande enorme personeelsprobleem in Point Blanche gelet op de context een bovenmenselijke inspanning vergt. Het louter denken in termen van gebouwelijke voorzieningen is ernstig te ontraden. Het louter denken in termen van openbaar ministerie en de rechterlijke macht de minister gewezen wordt op zijn verantwoordelijkheid om een humaan regime te realiseren.

Bij ingebruikname van de nieuwe capaciteit neemt de reeds hoge detentieratio op Sint Maarten mogelijk nog verder toe. Daarbij dient dan nog eens bedacht te worden dat er geen gedetineerden of arrestanten van Saba en Sint Eustatius worden overgebracht. De detentieratio die in onze vorige rapportage voor de Antillen werd genoemd van 319 per 100.000 inwoners zal bij volledig gebruik van de nieuwe voorzieningen fors toenemen.⁵ Het is van groot belang dat de verantwoordelijke autoriteiten zich beraden op andere maatregelen dan slechts uitbreiding van capaciteit omdat zulks slecht kan leiden tot onaanvaardbare detentieomstandigheden.

De algemene indruk van de hier relevante ontwikkelingen op Sint Maarten is niet positief. Weliswaar is hetgeen al veel eerder is gezaaid geoogst: een nieuwe vleugel van het politiebureau. Voor het overige is de situatie enigszins onrustig. Dat komt met name ook tot uitdrukking bij Point Blanche. Het overzicht in 2.1.4 maakt duidelijk dat wezenlijke verbeteringen niet zijn gerealiseerd.

2. Bevindingen per bezochte plaats van detentie

2.1 Politiecellen

Tijdens ons bezoek aan Sint Maarten is een bezoek gebracht aan het politiecellencomplex te Philipsburg.

2.1.1 Inleidende opmerkingen

Het CPT doet de aanbeveling om het systeem van opsluiting in politiecellen (op de Nederlandse Antillen) te herzien, met het oog op het inkorten van de maximaal toelaatbare periode van opsluiting (paragraaf 10).

Het CPT stelt dat de periode onmiddellijk na de aanhouding en voor de eerste verschijning van een arrestant voor een onafhankelijke rechter, het risico van intimidatie en onderdrukking van de arrestant en misbruik van dwangmiddelen door de autoriteiten het grootst is. Als gevolg daarvan dient de duur van het verblijf in politiecellen zo kort mogelijk te zijn (paragraaf 9).

De problematiek met betrekking tot de duur van het verblijf in politiecellen blijft een punt van zorg. Het gebrek aan beschikbare cellen in Point Blanche heeft directe gevolgen voor de duur van het verblijf in politiecellen. De maximaal toelaatbare periode om arrestanten in een politiecel vast te houden betreft 18 dagen. Tijdige doorplaatsing naar het h.v.b. blijkt in veel gevallen niet te lukken. In de vorige rapporten werd in dit verband melding gemaakt van de praktijk waarbij tot 6 weken strafkorting wordt toegekend voor iedere week die een gedetineerde langer dan 18 dagen in de politiecel heeft doorgebracht. Tijdens dit bezoek is voorts gebleken dat thans als uitgangspunt geldt dat indien na 26 dagen nog geen doorplaatsing naar het h.v.b. heeft kunnen plaatsvinden, de betrokken

⁵ Cijfer afkomstig van de World Prison Population List (8th edition). De volledige lijst is te raadplegen via: http://www.kcl.ac.uk/depsta/law/research/icps/downloads/wppl-8th_41.pdf.

arrestant op last van de rechter-commissaris onmiddellijk in vrijheid wordt gesteld. Naar zegge van de politie en leden van het Openbaar Ministerie komt dit meerdere keren per week voor.⁶

2.1.2 Detentieomstandigheden

De meest in het oog springende verandering sinds ons vorige bezoek aan het politiecellencomplex te Philipsburg is dat de nieuwe arrestantenvleugel per januari 2011 in gebruik is genomen. De nieuwe vleugel biedt ruimte aan 32 arrestanten. Tijdens ons bezoek verbleven er 19 arrestanten in het politiecellencomplex, waarvan 1 vreemdeling. Gebleken is dat het oude cellenblok thans niet meer in gebruik is. Over de uiteindelijke bestemming van dit deel van het politiecellencomplex hebben we wisselende berichten ontvangen. Volgens de politie zou het cellenblok worden omgebouwd tot kantoorruimte, terwijl het Openbaar Ministerie in de veronderstelling verkeert dat de cellen grondig gerenoveerd zouden worden met handhaving van de huidige bestemming.

* Zoals in ons vorige rapport werd vastgesteld is bij de bouw van de nieuwe vleugel zoveel mogelijk rekening gehouden met de eisen van het CPT met betrekking tot ventilatie en de aanbreng van een belystingssysteem. Hoewel de lichtinval in de cellen beperkt is, is het voor arrestanten mogelijk om de dag- en nachtcyclus waar te nemen. De ruime cellen, bestemd voor het vasthouden van 2 of 3 arrestanten, zijn voorzien van bedden, een eigen douche en een toilet. Voor iedere arrestant is een matras beschikbaar.

* Vastgesteld kon worden dat de hygiënische omstandigheden in het politiecellencomplex goed op orde waren. Het cellenblok en de cellen maakten een zeer schone indruk. De tijdens het vorige bezoek geconstateerde problemen met het schoonmaakbedrijf zijn opgelost. Naar verluidt wordt het cellenblok twee keer per maand schoongemaakt. Voorts worden arrestanten zelf betrokken bij het reinigen van hun cellen en het cellenblok.

* Als belangrijke vooruitgang kan worden genoemd dat de sfeer in het cellenblok relatief rustig was. In tegenstelling tot eerdere bezoeken werd geen melding meer gemaakt van vernielingen of gewelddadige incidenten tussen arrestanten onderling.

* Het is arrestanten inmiddels toegestaan om leesmateriaal op hun cel aanwezig te hebben. Door het politiepersoneel worden Bijbels verstrekt. Eenmaal per week mogen arrestanten die meer dan 10 dagen in de politiecel verblijven – onder toezicht van een arrestantenverzorger – 15 minuten (familie)bezoek te ontvangen.

* Het luchten van de arrestanten geeft echter onverminderd reden tot zorg. Naar verluidt worden arrestanten slechts 1 keer per week gelegenheid geboden tot luchten. Ofschoon door het aanwezige politiepersoneel verschillende oorzaken worden aangedragen – zoals personeelsgebrek, of slechte weersomstandigheden – lijkt aan dagelijks luchten simpelweg onvoldoende prioriteit te worden toegekend. Zoals in eerdere rapporten reeds is benadrukt, dient gerealiseerd te worden dat dagelijks luchten van gedetineerden in het internationale recht een absoluut minimumrecht is. Een minimum dus dat onder alle omstandigheden behaald dient te worden. De mogelijkheid tot luchten en te bewegen ('*exercise*') in de buitenlucht vormt voor het CPT een zeer belangrijk aspect in de beoordeling van het verblijf in politiecellen. Het CPT heeft hieromtrent meermaals benadrukt dat gedetineerden die langer dan 24 uur worden vastgehouden dagelijks de gelegenheid geboden dienen te worden om ten minste één uur in de buitenlucht te kunnen bewegen. Hoopvol in dit verband is de mededeling dat inmiddels 14 arrestantenverzorgers zijn geworven die naar verwachting over 6 maanden ingezet kunnen worden.

* Het cellencomplex is uitgerust met een eenvoudig camerasysteem, waarmee permanent toezicht kan worden uitgeoefend op het cellenblok. Het is niet mogelijk om in de cellen te kijken. Tijdens ons bezoek was de observatiepost niet bemand.

⁶ Naar verluidt vindt ook wegzending aan de achterkant plaats. Dat betekent dat afgestrafte gedetineerden soms een deel van hun straf niet behoeven te ondergaan.

* De toegang tot medische verzorging loopt ogenschijnlijk naar tevredenheid. Er is een huisarts die wekelijks spreekuur houdt in een hiervoor uitgeruste dokterskamer. Voorts is de arts op afroep beschikbaar. Medische handelingen van eenvoudige aard worden door een verpleegster verricht. Er vindt nog geen medische intake van arrestanten plaats.

* Vastgesteld kon worden dat er nog steeds vreemdelingen (in sommige gevallen voor langere duur) in de politiecellen worden vastgehouden. Tevens werd gemeld dat er regelmatig minderjarige arrestanten (12-16 jaar) in de politiecel verblijven. Naar verluidt worden jeugdigen apart van volwassen arrestanten vastgehouden en wordt de bezoeksregeling ruimer toegepast.

* In het vorige rapport werd gemeld dat de detentieomstandigheden op Sint Maarten en de naleving van de CPT-normen een vast agendapunt in het zogenaamde driehoeksoverleg tussen de officier van justitie, de korpschef en de gezaghebber vormden en dat er vanuit die taakopvatting inspecties van de politiecellen plaatsvonden. Hierover viel het volgende te lezen:

De autoriteiten benadrukken op deze wijze het belang van gedetineerden bij een behoorlijk verblijf en fatsoenlijke bejegening. In het vervolg op deze agendering en bespreking in het driehoeksoverleg is inmiddels de inspectie van de politiecellen gestart. Ook dat is van grote betekenis. In een volgende rapportage hopen we in staat te zijn ook een inhoudelijk oordeel over die inspecties die naar verluidt inmiddels twee maal hebben plaatsgevonden te geven. Kennisname van de ons toegezonden verslagen van die inspecties leert dat hieraan nog nader vorm en inhoud gegeven moet worden. Gedacht kan worden aan een eenvoudige checklist waarbij een aantal elementaria telkens in het verslag terugkomen, zoals de hygiënische staat van het cellenblok en de cellen, het luchten van de arrestanten, de medische verzorging, de geoorloofde duur van detentie en de overschrijding daarvan, het aantal gedetineerden (met eventueel afzonderlijke vermelding van vreemdelingen en jeugdigen), de registratie van relevante gegevens omtrent het verblijf en bijzondere voorvallen.

Het is ons gebleken dat de structurele aandacht voor detentieomstandigheden in het driehoeksoverleg – naar zegge vanwege de staatkundige hervorming – volledig naar de achtergrond is gedrongen en dat het afgelopen jaar geen inspecties van de politiecellen meer hebben plaatsgevonden. Het verdient aanbeveling dat bovengenoemde initiatieven weer nieuw leven ingeblazen worden en dat tevens uitvoering wordt gegeven aan de aanvankelijke suggestie om ook de directeur van Point Blanche hierbij te betrekken.

2.1.3 Mishandeling en waarborgen tegen mishandeling

Het CPT heeft herhaaldelijk benadrukt dat gedurende de periode onmiddellijk na de vrijheidsberoving het risico op intimidatie en fysieke mishandeling het grootst is. Als gevolg hiervan heeft het CPT een aantal procedurele waarborgen ontwikkeld, teneinde dit risico tot een absoluut minimum te beperken (paragraaf 24). Het gaat daarbij onder meer om het recht op toegang tot een raadsman, het recht op notificatie van de vrijheidsbeneming, alsmede de aanwezigheid van een systeem van verslaglegging van relevante gegevens over het verblijf in politiecellen.

* Een belangrijke fundamentele waarborg vormt de toegang tot een raadsman vanaf het vroegste moment van de vrijheidsbeneming. Volgens het CPT gaat van dit recht een weerhoudend effect uit op politiefunctionarissen om (tijdens het verhoor) druk op de arrestanten uit te oefenen. Daarnaast wordt de raadsman in staat geacht om adequaat te reageren in geval misstanden tijdens de vrijheidsbeneming plaatsvinden.

Uit gesprekken met de politie en het Openbaar Ministerie blijkt dat de toegang tot een raadsman moeizaam verloopt. Ondanks de bestaande piketregeling lukt het niet in alle gevallen om vóór het eerste politieverhoor de betrokken arrestant in contact te brengen met een advocaat. Of contact wordt gelegd is sterk afhankelijk van de dienst doende advocaat. De voornaamste oorzaak hiervan zou liggen in het feit dat advocaten pas vergoeding voor rechtsbijstand ontvangen vanaf de fase van de invezekeringsstelling. Vastgesteld is dat gebruik wordt gemaakt van een standaardformulier, waarop is

vermeld dat men van het recht op een raadsman geen gebruik wil maken. Op de mate waarin dergelijke afstandverklaringen door verdachten worden ondertekend hebben wij onvoldoende zicht gekregen.

Gerealiseerd dient te worden dat niet louter vanuit het oogpunt van de waarborgfunctie het van belang is om zo spoedig mogelijk toegang tot een raadsman te realiseren, maar dat als gevolg van de Salduz-jurisprudentie van het EHRM en de Hoge Raad ook in strafvorderlijk opzicht toegang tot rechtsbijstand voorafgaand aan het eerste verhoor absolute prioriteit dient te krijgen.

* Een volgende waarborg betreft het systeem van verslaglegging van relevante gegevens omtrent het verblijf in politiecellen (paragraaf 27). In deze individuele 'custody records' dienen onder meer gegevens geregistreerd te worden als: het tijdstip van binnenkomst op het politiebureau, het moment van de voorgeleiding voor de rechter-commissaris, de aanwezigheid van persoonlijke bezittingen, het tijdstip van het aanbieden van maaltijden, het tijdstip van het bezoek van een arts of de raadsman, het tijdstip en de duur van het verhoor en de verschijning ter terechtzitting.

Een positieve ontwikkeling is dat de verslaglegging van de relevante gegevens omtrent het verblijf in de politiecellen in Philipsburg inmiddels in ACTPOL (ICT-applicatie) plaatsvindt. Dit omvat ook de module arrestantenverzorging. Het systeem werd eerder door het aanwezige politiepersoneel als ingewikkeld en tijdrovend ervaren.

* Tijdens dit bezoek aan Sint Maarten is onvoldoende gelegenheid geweest om mogelijke veranderingen betreffende het recht op notificatie en het recht op informatie adequaat in beeld te krijgen. In eerdere rapporten is hierover het volgende opgemerkt:

* Het CPT stelt voorop dat de rechten van de arrestant van weinig waarde zijn, indien personen die van hun vrijheid zijn beroofd niet op de hoogte worden gebracht van het bestaan van deze rechten. Als gevolg daarvan beveelt het CPT aan personen die op het politiebureau worden vastgehouden uitdrukkelijk te informeren over al hun rechten.

* Een andere waarborg betreft het recht op notificatie (paragraaf 24). Personen die van hun vrijheid zijn beroofd dienen vanaf het moment van de vrijheidsbeneming in de gelegenheid te worden gesteld een familielid of een ander persoon naar keuze hiervan op de hoogte te stellen. Het CPT pleit ervoor dat het recht op notificatie uitdrukkelijk in een wettelijk bepaling is verankerd. Voorts dienen de omstandigheden voor inperking op notificatie eveneens een wettelijke grondslag te hebben.

2.1.4 Conclusie: bevindingen over politiecellen

De belangrijkste bevindingen over wat sinds februari 2010 niet is gerealiseerd:

- het systeem van inspecties met verslaglegging is ten einde gekomen;
- de norm van een uur per dag luchten en bewegen in de buitenlucht wordt niet gehaald;
- de toegang tot een raadsman verloopt moeizaam;
- er vindt nog geen medische intake van arrestanten plaats;
- de verblijfsduur in de politiecellen is te lang, doorplaatsing geschiedt niet altijd voortvarend;
- vreemdelingen verblijven, soms voor langere duur in de politiecellen;

De belangrijkste bevindingen over wat sinds februari 2010 wel is gerealiseerd:

- de nieuwe vleugel van het politiecellencomplex is in gebruik;
- de hygiënische omstandigheden in de politiecellen zijn goed op orde;
- het is arrestanten toegestaan leesmateriaal op cel te hebben;
- het is arrestanten toegestaan om bezoek te ontvangen;
- het registratiesysteem ACTPOL wordt gebruikt;
- arrestanten hebben toegang tot medische verzorging.

2.2 Penitentiare inrichtingen (gevangenissen en huizen van bewaring)

Point Blanche

2.2.1 Inleidende opmerkingen

De Point Blanche gevangenis op Sint Maarten maakt geen deel uit van het CPT-rapport.⁷ Tijdens onze vorige bezoeken in augustus 2008, mei 2009 en februari 2010 is deze inrichting ook al bezocht. De capaciteit van Point Blanche is 144 detentieplaatsen (134 mannen en 10 vrouwen). Ten tijde van het bezoek was sprake van een volledige bezetting. Doordat wordt vastgehouden aan de maximale capaciteit gaat het doorplaatsen vanuit het politiebureau nog steeds moeizaam.

Er is inmiddels een plan tot ingrijpende renovatie van de Point Blanche gevangenis. Het plan bestaat uit drie fasen en zou in achttien maanden moeten zijn afgerond. De eerste fase heeft betrekking op de cellen, de toiletten en de douches. De tweede fase voorziet in de renovatie van de keuken en de derde fase ziet op de vertrekken van het personeel en de vrouwenafdeling. Naar verluidt zal binnen enkele maanden met de renovatie worden aangevangen.

Een kritisch geluid dat zich in alle gebieden van de voormalige Nederlandse Antillen laat horen betreft de wetenschap van het moment van de invrijheidstelling. Niet in alle gevallen blijken gedetineerden – maar zelfs ook het Openbaar Ministerie als verantwoordelijke instantie voor de tenuitvoerlegging – op de hoogte te zijn van de expiratedatum en de datum van vervroegde invrijheidstelling. Met name in zaken waarin appel is ingesteld blijkt de snelheid en bereidheid van het Gemeenschappelijk Hof om vonnissen tijdig kenbaar te maken te wensen over te laten. Een geautomatiseerd systeem als TULP ontbreekt. Wanneer geen duidelijkheid bestaat over het moment waarop gedetineerden in vrijheid dienen te worden gesteld, is niet ondenkbaar dat in voorkomende gevallen gedetineerden langer dan de duur van de opgelegde straf – en derhalve zonder geldige titel – worden vastgehouden. Het behoeft geen betoog dat deze situatie, mede in het licht van het bepaalde in art. 5 EVRM, volstrekt onacceptabel is.

Tijdens dit bezoek is voor het eerst gesproken met leden van de commissie van toezicht. De commissie vergadert een keer per maand en daar is ook de inrichtingsdirecteur bij aanwezig. Er wordt door de commissie twee keer per jaar aan de minister van Justitie gerapporteerd en voorts wordt er een jaarverslag gemaakt. De commissie is voornamelijk doende met het beoordelen van klachten van gedetineerden. Uit het gesprek met twee leden van de commissie kwam naar voren dat de meeste van klachten betrekking hadden op de algemene hygiënische omstandigheden en de diversiteit van het voedsel. Er zouden geen klachten zijn over fysiek geweld van het inrichtingspersoneel.

2.2.2 Detentieomstandigheden

Met betrekking tot de detentieomstandigheden kan vastgesteld worden dat sinds ons vorige bezoek in februari 2010 geen zichtbare vooruitgang heeft plaatsgevonden. Op onderdelen kan zelf van verslechtering worden gesproken. In het vorige rapport (p. 29) is hieromtrent het volgende opgemerkt:

* Zoals in de vorige rapporten gemeld werd, worden er in de praktijk drie gedetineerden per cel geplaatst. In de lijn van het bezoek van het CPT in 2002 kan worden vastgesteld dat drie gedetineerden per cel geen bezwaar hoeft te zijn mits er dagelijks maar voldoende gelegenheid wordt geboden om buiten de cel te verblijven. Dit blijkt nog steeds het geval te zijn in Point Blanche. Gedetineerden worden twee keer per dag een uur in de gelegenheid gesteld om te luchten. Tijdens de vorige bezoeken betrof dit nog twee maal anderhalf uur. Derhalve een teruggang van een uur luchten per dag.

Net als tijdens het bezoek in augustus 2008 was de sfeer in de inrichting relatief ontspannen, waarbij gedetineerden gedurende de dag veel vrijheid werd gegeven om zich over de afdeling te bewegen.

⁷ Het CPT bezocht de Pointe Blanche gevangenis voor het laatst in februari 2002. CPT/Inf (2002) 30, Netherlands Antilles, paragraaf 25-70. Dit rapport is te raadplegen via www.cpt.coe.int.

Wel werd melding gemaakt van problemen met rivaliserende bendes in de inrichting. Naar verluidt vinden er zo nu en dan (eens per maand) vechtpartijen plaats. Er wordt zoveel mogelijk getracht de benedeleden gescheiden van elkaar vast te houden. Gelet op de gebouwelijke (kruisvormige) situatie van Point Blanche is dit niet eenvoudig.

* Tijdens ons bezoek aan Point Blanche kon worden vastgesteld dat de sfeer in de inrichting minder ontspannen was dan voorheen. Er heerste veel onvrede onder de gedetineerden over de (hygiënische) omstandigheden in de inrichting: zo werd onder meer geklaagd over defecte toiletten in de cellen, de hygiënische toestand bij de wasbakken en schimmel in de ruimte waar het voedsel wordt verdeeld. Dit beeld werd bevestigd in gesprekken met het inrichtingspersoneel en de leden van de commissie van toezicht. Onder aanvoering van de Inmates Association (gedetineerdencommissie) vond in maart een staking plaats door de gedetineerden van Point Blanche. Na de staking is het aantal arbeidsplaatsen verminderd. In een brief van de directeur aan de minister van Justitie - waarvan een kopie aan ons werd nagestuurd - valt te lezen dat inmiddels een verzoek is gedaan om de Inmates Association tijdelijk op te heffen. De brief houdt onder meer in:

Bij notariële akte is de Inmates Association per 25 juni 1996 in het leven geroepen.

De taak van de Inmates Association is in het bijzonder om op te komen voor het welzijn van de gedetineerden.

De board van de Inmates Association wordt gekozen door de gedetineerden zelf. Dit houdt in dat er positieve of negatieve leiders gekozen kunnen worden.

Bij negatieve leiders komt het puntje veiligheid in het gesticht altijd in het geding (gedetineerden onder dwang bepaalde dingen laten doen etc. etc.)

Op dit moment staan we voor de deur van een grote renovatie in de gevangenis die voor ons zeer belangrijk is waarbij gedetineerden elders gehuisvest dienen te worden meestal tegen hun wil. Verder moeten de gedetineerden ook meewerken om zo goed mogelijk de renovatie te laten geschieden binnen het gesticht. Met negatieve leiders van de Inmates Association kan het goed uit de hand lopen met alle gevolgen van dien.

Met het oog om de renovatie hier bij de gevangenis zonder probleem te laten lopen, verzoek ik vriendelijk de Inmates Association Point Blanche Prison tijdelijk te laten opheffen tot na de renovatie van de gevangenis. Ik zal draag zorgen dat vier (4) positieve gedetineerden aangewezen zullen worden van alle afdelingen om alle gedetineerden te laten vertegenwoordigen.

* Opmerking verdient voorts dat een aantal gedetineerden tijdens ons bezoek aan Point Blanche op de ziekenafdeling of in de strafcel verbleven. Dit omdat hun veiligheid op reguliere afdelingen van de inrichting onvoldoende gegarandeerd zou kunnen worden. De beperkte mogelijkheid voor selectie en differentiatie is daaraan debet. Het behoeft geen betoog dat het structureel onderbrengen van gedetineerden in een strafcel – ongeacht de instemming van de betrokken gedetineerden – volstrekt onwenselijk is.

2.2.3 Personeel

Met betrekking tot de werving van nieuw inrichtingspersoneel zijn – behoudens de aanstelling van een kok en twee gevangenisbewaarders – nauwelijks ontwikkelingen te melden. De personele bezetting is voor wat betreft staffuncties en middenkader nog steeds problematisch. Het vorige rapport (p. 29) houdt op dit punt onder meer in:

* Een voortdurend probleem in de Pointe Blanche gevangenis betreft het personeelstekort. Dit heeft directe consequenties voor het hele functioneren van de inrichting. De formele bezetting is slechts gedeeltelijk gevuld (totaal 64 aanwezig; de formatie zou 88 moeten zijn). Met name in de staf en het middenkader is dringend behoefte aan versterking. Tijdens het gesprek met de inrichtingsdirecteur werd ons gemeld dat de Raad van Ministers recentelijk heeft ingestemd met een nieuwe formatie van 96 personeelsleden.

Over de werving van voldoende geschikt personeel werd in het rapport van augustus 2008 (p. 27) het volgende opgemerkt:

Het vereiste van het Nederlanderschap voor het personeel vormt een belemmering bij de werving. Vooral in de staf- en/of leidinggevende functies is het personeelsgebrek opvallend merkbaar. Van beleidsontwikkeling op het terrein van personeelszaken, gezondheidszorg, financiën, gedetineerdzaken komt (te) weinig terecht. Niet te verwachten valt dat op korte termijn verandering in deze situatie zal komen, al is in samenwerking met Bon Futuro wel een Task Force opgezet ten behoeve van een nieuwe organisatiestructuur.

Uit het gesprek met de inrichtingsdirecteur kwam naar voren dat bovengenoemde *Task Force* – waarin samenwerking tussen Curaçao, Bonaire en Sint Maarten werd nagestreefd – inmiddels is opgeheven.

Wel is op Sint Maarten een begeleidingscommissie opgestart ten behoeve van de werving van met name personeel op managementniveau. Wanneer daadwerkelijk met die werving kan worden gestart is onduidelijk i.v.m. de staatkundige hervorming van Sint Maarten.

In het rapport van mei 2009 (p. 27) viel te lezen dat er verschillende voordrachten waren gedaan voor ontslag van personeelsleden, vanwege langdurige ziekte of strafrechtelijke veroordeling. De afwikkeling hiervan verliep zeer traag (soms jaren), waardoor vacatures feitelijk niet konden worden opgevuld. Een positieve ontwikkeling in dat verband is dat, weliswaar de ontslagformaliteiten nog niet zijn afgewikkeld, maar dat dit de werving van nieuw personeel niet meer in de weg staat. Gemeld werd dat thans 15 nieuwe (waarvan 9 vrouwelijke) inrichtingsmedewerkers worden ingewerkt. Voorts zijn er twee sportbegeleiders aangesteld.

* Met betrekking tot het ziekteverzuim onder het personeel van de inrichting kan gemeld worden dat inmiddels twee controlerend artsen zijn gecontracteerd. Zodra de aanstellingen door de minister van Justitie zijn geaccordeerd kunnen deze artsen worden ingezet.

2.2.4 Regime

* Met betrekking tot het bieden van een zinvolle dagbesteding is de situatie in Point Blanche op hoofdlijnen onveranderd. Van lichte vooruitgang – zoals in de vorige rapporten werd geconstateerd – is geen sprake meer. Dit heeft voor een belangrijk deel te maken met het personeelstekort en gebrekkige financiële middelen.

Over het programma van activiteiten in Point Blanche was is in het rapport van september 2008 (p. 27) te lezen:

In de inrichting is een aantal vormen van zinvolle dagbesteding aanwezig. Tijdens ons bezoek werd aan een twaalfal gedetineerden wiskundeles gegeven door een docente van buiten de inrichting. Dit onderwijs op Mavoniveau vindt twee keer per week plaats. Gedetineerden gaven spontaan te kennen deze activiteit zeer op prijs te stellen. Verder is er de zogenaamde entrepreneurtraining: voor het starten van een eigen bedrijf. Een dergelijke opleiding duurt zes weken. Deze training is een initiatief van de reclassering. Er hebben sinds enkele maanden 47 gedetineerden deelgenomen. Voorts beschikt de inrichting over 10 computers. Computeronderwijs kan iedere dag gegeven worden. Opmerkelijk is dat al deze activiteiten worden verzorgd door docenten van buiten de inrichting.

In de naaikamer worden uniformen en soms ook andere kleding gemaakt. Daardoor is voorzien in arbeid voor ongeveer twaalf tot veertien gedetineerden. De inrichting kent een eigen keuken. Ongeveer tien gedetineerden zijn aldaar onder leiding van een kok te werkgesteld. Daarenboven zijn er een drietal eenvoudige werkplaatsen buiten het gebouw van de inrichting, maar binnen de muren. Daarvan functioneert feitelijk vooral de houtafdeling met zes plaatsen waar drie tot vier gedetineerden werkzaam zijn. Hier wordt onder de enthousiaste aanvoering van een timmerman van buiten gekwalificeerd werk gedaan ten behoeve van externe opdrachtgevers. In de autowerkplaats (zes plaatsen) was al enige tijd geen andere activiteit dan het incidenteel wassen van auto's. De derde werkplaats is een laswerkplaats met zes arbeidsplaatsen. Hier vonden geen werkzaamheden plaats, omdat de instructeur niet meer bij de inrichting werkzaam is. In het verleden is tuinieren ook nog een activiteit geweest, maar dat staat op een laag pitje. Niet uitgesloten is dat er op een project buiten de inrichting wordt gewerkt, maar de indruk bestaat dat dit incidenteel is. De gedetineerde vrouwen verrichten schoonmaakwerkzaamheden onder andere in het kantoorgedeelte van de gevangenis. Thans worden

twee sportinstructeurs gemist met als gevolg dat de sport verzorgd door een medewerker die daartoe niet gekwalificeerd is. Er is een redelijke bibliotheekvoorziening.

In het rapport van mei 2009 werd voorts het volgende opgemerkt:

Zo werd ons gemeld dat er thans op beperkte schaal arbeid buiten de inrichting wordt gerealiseerd. De autowerkplaats was sinds het vorige bezoek weer in gebruik genomen. Een eerste lichting cursisten van entrepreneurtraining - voor het starten van een eigen bedrijf - heeft inmiddels de opleiding afgerond. Het voornemen bestaat om in augustus 2009 te beginnen met opleidingen met het zgn. EDUCAT-programma.

In het rapport van mei 2010 valt voorts te lezen:

Vastgesteld kon worden dat de voorgenomen opleidingen met het genoemde EDUCAT-programma vanwege financiële redenen geen doorgang hebben gevonden. De genoemde entrepreneurtrainingen zijn inmiddels succesvol afgerond. Bij gebrek aan financiële middelen zal dit project op korte termijn evenwel geen vervolg krijgen. Positief is dat de vrouwelijke gedetineerden eenmaal per week computerles volgen. Naar verluidt bestaat voorts het voornemen om kappersopleidingen aan te bieden. Het reguliere onderwijs voor alle gedetineerden (wiskunde e.d.) zal per 1 maart weer voortgezet worden.

Bijzondere aandacht verdient het elementaire jeugdprogramma dat in januari 2010 van start is gegaan en dat gedurende de hele week een basisdagprogramma voor circa 30-40 jeugdigen biedt. Het programma omvat scholing, arbeid en sportactiviteiten.⁸ Deelname hieraan is verplicht. Wel staat er een dagvergoeding tegenover. Het weigeren om deel te nemen kan bovendien consequenties hebben voor de vervroegde invrijheidstelling en eventueel elektronisch toezicht. De docenten zijn deels werkzaam in de inrichting en deels van buiten de inrichting afkomstig.

In een gesprek met het inrichtingspersoneel werd ons gemeld dat thans nog 25 jeugdige gedetineerden deelnemen aan het onderwijsprogramma.

* Positief is dat het project Elektronisch toezicht – onder begeleiding van de reclassering – nog steeds loopt. Het afgelopen jaar hebben zo'n 25 gedetineerden deelgenomen aan Elektronisch toezicht. Ten tijde van ons bezoek namen 7 gedetineerden deel aan het project.

2.2.5 Medische zorg

* De medische verzorging in Point Blanche is sinds het vorige bezoek onveranderd. Er is een arts die 24 uur per dag op afroep beschikbaar is. Een keer per week komt de arts naar de inrichting om spreekuur te houden. Tijdens kantooruren zijn er twee verpleegkundigen aanwezig en zij zijn voor het overige op afroep beschikbaar. Voor noodgevallen kan een psycholoog van buiten de inrichting worden geconsulteerd.

⁸ Het Programma Jeugd Beleid 2010 onderscheidt reguliere vakken; lezen en schrijven; Engelse taal; rekenen; sport; bijbelles; Nederlandse taal en Vak opleidingen/ vormingsvakken; naailes; kookles; timmeren; kapper; muziekles; lassen en auto reparatie; tuinbouw en computerles.

2.2.6 Conclusie: bevindingen over Point Blanche

De belangrijkste bevindingen over wat sinds februari 2010 niet is gerealiseerd:

- de personele bezetting is voor wat betreft staffuncties en middenkader nog steeds problematisch;
- de hygiënische toestand lijkt enigszins te zijn verslechterd;
- er verblijven gedetineerden omwille van hun veiligheid in de strafcel;
- het aantal arbeidsplaatsen is gereduceerd

De belangrijkste bevindingen over wat sinds februari 2010 wel is gerealiseerd:

- er wordt nog steeds nauwgezet de hand gehouden aan een opnamestop bij volledige benutting van de capaciteit;
- er zijn twee controlerend artsen gecontracteerd;
- de medische verzorging is redelijk op orde;
- het project Elektronisch toezicht loopt nog steeds.

2.3 **Samengevat: de voornaamste conclusies op een rij**

De volgende conclusies zijn moeilijk los van de CPT-rapportage en ons vorige rapporten te lezen. De voornaamste conclusies beperken zich tot vaststelling of een aanbeveling van het CPT ten opzichte van ons vorige rapport wel of niet is gerealiseerd.

Conclusies: bevindingen over politiecellen

De belangrijkste bevindingen over wat sinds februari 2010 niet is gerealiseerd:

- het systeem van inspecties met verslaglegging is ten einde gekomen;
- de norm van een uur per dag luchten en bewegen in de buitenlucht wordt niet gehaald;
- de toegang tot een raadsman verloopt moeizaam;
- er vindt nog geen medische intake van arrestanten plaats;
- de verblijfsduur in de politiecellen is te lang, doorplaatsing geschiedt niet altijd voortvarend;
- vreemdelingen verblijven, soms voor langere duur in de politiecellen;

De belangrijkste bevindingen over wat sinds februari 2010 wel is gerealiseerd:

- de nieuwe vleugel van het politiecellencomplex is in gebruik;
- de hygiënische omstandigheden in de politiecellen zijn goed op orde;
- het is arrestanten toegestaan leesmateriaal op cel te hebben;
- het is arrestanten toegestaan om bezoek te ontvangen;
- het registratiesysteem ACTPOL wordt gebruikt;
- arrestanten hebben toegang tot medische verzorging.

Conclusie: bevindingen over Point Blanche

De belangrijkste bevindingen over wat sinds februari 2010 niet is gerealiseerd:

- de personele bezetting is voor wat betreft staffuncties en middenkader nog steeds problematisch;
- de hygiënische toestand lijkt enigszins te zijn verslechterd;
- er verblijven gedetineerden omwille van hun veiligheid in de strafcel;

De belangrijkste bevindingen over wat sinds februari 2010 wel is gerealiseerd:

- er wordt nog steeds nauwgezet de hand gehouden aan een opnamestop bij volledige benutting van de capaciteit;
- er zijn twee controlerend artsen gecontracteerd;
- de medische verzorging is redelijk op orde;
- het project Elektronisch toezicht loopt nog steeds;

APPENDIX I

Lijst van geïnterviewde personen

R. Groeneveldt (wnd-Gouverneur Sint Maarten)

R. Duncan (minister van Justitie)

L. Stella (secretaris-generaal Justitie)

I. Chitaroe (stafbureau Justitie)

R. Ricardo (directeur Point Blanche)

R. van Veen (commissie van toezicht Point Blanche)

W. Manning (commissie van toezicht Point Blanche)

D. Jacobs (hoofd opsporing politie Sint Maarten)

F. Pinto (medewerker arrestantenzorg politie Sint Maarten)

B.A. Gout (politie Sint Maarten)

mr. M. Ridderbeks (plv. Hoofd officier van Justitie)

mr. Van der Wulp (officier van Justitie)

I. Freitas (Plan Veiligheid Nederlandse Antillen)

APPENDIX II

Lijst van bezochte plaatsen van detentie

Politiecellencomplex:

Philipsburg

Penitentiaire inrichting:

Point Blanche